

Nyhetsbrev

Les i dette nummer:

- Leders innspill s. 2
- Program årsmøte og sem. s. 3
- Teologi fra syd s. 4
- P. Hölscher i Nederland s. 5
- Gunnel Vallquist-artikler s.6
- Diskrimineringsstatistikk s. 9
- Leserbreve fra Per Bang s. 10
- Utenlandsklipp s. 10

Nyhetsbrev nr. 3/2007

La flere få høre hva *du* mener

Innlegg til Nyhetsbrevet sendes til vikarierende redaktør Baby Johannessen, e-post: bajohan@online.no. Postadresse: postboks 281, 1372 Asker

Vikarierende red: **Baby Johannessen**

www.ogsavierkirken.no

Høstens seminar om frigjøringsteologi arrangeres av Akademiet Også vi er Kirken

Frigjøringsteologi er et begrep vi har hørt mye om, kanskje særlig for noen år siden. Mange er nysgjerrige på hva det er, og hvorfor vi har hørt mindre om den i den senere tid. Mange har også fått med seg at Vatikanet har vært negativt innstilt til denne opprinnelig latinamerikanske teologien. Hvorfor? Disse og andre spørsmål omkring emnet vil vi få vite mer om på høstens seminar, som finner sted den 24.

november i Mariakirkens møtelokale på Stabekk kl.12.00.

Det er med stor glede vi ser frem til å få høre vårt bispedømmes generalvikar, p. Arne Kirsebom, fortelle om sine inntrykk av

frigjøringsteologien på bakgrunn av studier og ikke minst ut fra de erfaringer han fikk i løpet av sine år i Kirkens tjeneste i Argentina. Den andre innlederen, som vi også venter med stor spenning på å få høre, er pater Michel Beckers, tidligere sogneprest i flere av våre menigheter, i dag bosatt i Nederland, men stadig i Norge på grunn av sitt engasjement som økumenisk rådgiver i et fredsprosjekt for Filippinene, drevet av Kirkelig Fredsplattform. Han vil snakke om frigjøringsteologi generelt og med særlig fokus på en av dens fremste representanter, den peruvianske presten Gustavo Gutiérrez, og han vil fortelle litt om hvilken betydning

frigjøringsteologien synes å ha hatt for katolikkene på Filippinene. Den tredje innlederen blir prosjektkoordinator i Norges Nye Kristne Råd, Jan Bjarne Sødal, som vil snakke om hvorledes frigjøringsteologien i dag også er aktuell i andre deler av verden enn Latin-Amerika. Sødal har arbeidet med kontekstuell lesning av Bibelen, og har sett dette i sammenheng med Sør-Afrika.

Vi øyner konturene av et spennende seminar, så merk allerede nå av datoen.

Pater Arne Kirsebom, pastor Michel Beckers og Jan Bjarne Sødal fra Norges Nye Kristne Råd snakker om frigjøringsteologi på OVEK-seminaret 24. november.
Foto: katolsk.no

Program for seminaret

12.30-13.00 Pause/kaffe

13.00-13.30 1.foredrag ved Michel Beckers

13.30-14.00 Spørsmål/ kommentarer, pause

14.00-14.30 2. foredrag ved Arne Kirsebom

14.30-15.00 Spørsmål/kommentar, pause

15.00-16.00 Pause med varm mat (suppe)

16.00-16.30 3. foredrag ved Jan Bjarne Sødal

16.30-ca. 17.00 Spørsmål/kommentarer

ca- 17.00-17.45 Samtale etter dagens foredrag

18.00 Messe i Mariakirken

(Seminaret følger etter årsmøtet, se program for dette side 3)

Medlemsskap i Også vi er Kirken, koster kr. 100 p.a. og kan tegnes til medlemsservice@ogsavierkirken.no, eller ved henvendelse til Også vi er Kirken, c/o Torstein Seim, Vidars gt. 10 c, 0452 OSLO.

Det er mulig å motta nyhetsbrevet uten å være medlem. Dette er vederlagsfritt for tilsendelse pr. e-post. Som papirpost koster det kr. 50 i året.

Beskjed fra kassereren MEDLEMSKONTINGENT

I juni ble det sendt ut puring på medlemskontingent. Dessverre var det 10 medlemmer som allerede hadde betalt, som også fikk. Dette beklager vi. Heldigvis var dere mer våkne enn kassereren, kun én har betalt dobbelt.

Men det er stadig noen som ikke har betalt for 2007. Kontingenten kan betales til 1280 25 36 826. Minimum kr. 100,-

Er du i tvil om du har betalt, send en e-post til kasserer: medlemsservice@ogsavierkirken.no med navn så skal jeg undersøke det i løpet av en uke. Eller ring 99 69 56 10.

Torstein Seim, kasserer

Leders innspill

Av Gudveig Havstad

Det er vel mange av dere som leser dette, som lik meg selv ble rystet og bedrøvet da norske medier gav oss ny informasjon fra Vatikanet. Og det var vel mange av oss som kom til å høre intervjuene i NRK P2 i den forbindelsen med OKB's generalvikar Kirsebom og en av de progressive katolikkvennlige lutherske prestene. Vi kjente oss mest på linje med den siste.

I samtale med pater Arne Fjell under kirkekaffen noe senere ble tingene satt på plass for meg: Den eldre formen for messe på latin har aldri vært avskaffet i Kirken. Noen steder har den blitt brukt, noen har prøvet å gjeninnføre den etter en periode med den nye messen. Hva som fungerer for hver enkelt menighet, har en tendens til å utkrystallisere seg og dermed bli praksis akkurat der.

At Vatikanet vektlegger at reformerte kirker uten apostolisk suksesjon, ikke er Kirker, men kanskje kirkesamfunn, og prestene der ikke egentlige prester, gjorde meg mer bedrøvet. Men heller ikke dette er en tilbakegang til en hovmodig tanke, som ble uttrykket gjennom Det annet Vatikankonsil. Dette er en gammel holdning, en del av Kirkens tradisjon. Vi, og våre protestantiske venner, har drømt oss bort og håpet at Kirken hadde kommet noen skritt videre. Mange av oss i "Også vi er Kirken" tror at for Kristus er det viktigere at vi viser verden hvem Han er, ved vår gjensidige kjærlighet, og ved å rydde vekk alle hindringer for at hans flokk skal framstå som Ett, enn å holde fast ved den apostoliske suksesjon. Men vi vil for alt i verden ikke miste på klokskapen og inderligheten som preger så mange av våre presters virke qua prester!

I det jeg satte meg for å skrive denne hilsen til dere medlemmer, gikk det opp for meg at jeg må slutte med å være så opptatt av å se på hva jeg forestiller meg er Vatikanets mektige menns frykt for endring, frykt for å miste makt, alt jeg tenker meg kan ligge bak at det akkurat nå blir presisert at bare vår Kirke er rett Kirke. Jeg må heller ta tak i min egen frykt for at Vatikanet skal velge veier som jeg er redd kan gjøre Kirken til en liten sekt "for spesielt interesserte". Siden vi blir bedt om å ta inn over oss at Gud sørger for liljer og enda mer for oss mennesker, får jeg legge vekk min frykt og leve etter det jeg tror på. Det er at Gud kan kalle og frelse mennesker på mange ulike måter, måter jeg kanskje ikke kjenner til. For meg er den Katolske Kirke, også med sin menneskelige ufullkommenhet, den beste støtte og hjelp i min leting etter et liv i vennskap med Gud. Det er en mening i livet jeg unner at også mine medmennesker skal få oppleve. Ettersom vi lett tror at andre er lik oss selv, tror jeg at for mange er vår Kirke best til å gi støtte i letingen etter vennskap med Vår Skaper. Gjerne slik jeg trodde Kirken var, med stor takhøyde, da jeg selv var søkende, underveis i en vurdering av hvilke tradisjoner som skulle bevares og hvilke som etter ny viten og bedre forståelse av skaperverket det var grunn til å legge tilside.

ÅRSMØTE OG SEMINAR 24. NOVEMBER 2007

i menighetslokalet, Mariakirken på Stabekk.

Adressen er Nyveien 17, Stabekk
(like ved jernbanestasjonen, via a vis
tennisbanene)

Årsmøte kl.11.00-12.30 (for
medlemmene):

1. Årsberetning
 2. Revidert regnskap for
medlemsforeningen Også vi er Kirken
Norge
 3. Forslag fra styret: Økning av
medlemskontingent fra kr.100 til 150
 4. Fremleggelse av årsberetning og
revidert regnskap for Akademiet Også vi er
Kirken
 5. Ønsker medlemmene egne
medlemsaktiviteter mellom
årsmøter/seminarer, og har ideer til
hvordan dette kan gjøres?
 6. Valg
- Andre forslag til temaer for årsmøtet
sendes styret snarest og før 3.november.

(Kostnad for årsmøte og seminar: kr.100,-
for medlemmer og kr.150,- for andre. Det
serveres et enkelt, varmt måltid.)

Seminar kl.13.00-17.45 åpent for alle, se
program forsiden.

Dette nr. av Nyhetsbrev favner vidt

Problemet med å redigere sammen
Nyhetsbrev, er ikke mangel på stoff, men
spørsmålet om prioritering. Det skjer mye rundt
i den store katolske verden, og da gjelder det å
velge med omhu – kanskje få frem noe som
ikke har vært omtalt i andre norske media,
katolske så vel som andre kristne eller profane
organer. Det er å håpe at de små glimt fra den
store kirkeverden utenfor vår "lille andedam"
her nord, er av interesse for våre lesere. Så
kan man jo selv søke videre, der hvor man blir
nysgjerrig på å få vite mer om tingenes
tilstand.

Korte nyheter er en ting. Like viktig er det å
få med litt mer tankevekkende artikler – det
finnes der noen av også i dette nr. av
Nyhetsbrev.

God lesning!

Hilsen redaktøren

Ny redaktør for Nyhetsbrev etterlyses!

Baby Johannessen går av som vikarierende
redaktør våren 2008. Styret søker derfor en ny
redaktør fra mars 2008, slik at det kan bli litt
"overlapping".

Dette er et verv for et menneske som
brenner for Kirken og reformer. Det dreier seg
om et ulønnet hedersverv. Gode
språkkunnskaper er en fordel, men det holder
også med bare engelsk. Man råder selv over
stofftilgangen fra det store utland. Innsikt i
redaksjonelt arbeid er en fordel, men ingen
betingelse, og man bør ha rimelig kustus på
sin datamaskin. Interesse for Også vi er
Kirkens arbeid bør ligge i bunn, men man har
alltid et styre man kan hente råd hos, hvis man
føler seg usikker.

Eventuelle intervjuer vil bli avholdt i
begynnelsen av januar 2008. Vennligst meld
din interesse til leder Gudveig Havstad.

E-postadresse: leder@ogsavierkirken.no
innen 31.desember 2007. Ønsker du i forkant
å få vite mer om den rent praktiske "jobben" før
du bestemmer deg, ta kontakt med
vikarredaktøren over e-post
bajohan@online.no eller tlf. 66 78 29 53.

Teologi fra Syd – angår den ikke også oss?

Av Stein-Morten Omre

Skal teologien bare dreie seg om det almene, det universelle og det tidløse, eller skal den også kunne anvendes i den konkrete samfunnsmessige situasjon som menneskene lever i? Dette har vært av de spørsmål teologer i Latin-Amerika begynte å stille seg i 1960-årene, og vi står for såvidt også overfor mange av de samme problemer i en rekke sammenhenger. I Latin-Amerika hadde Kirkens funksjon tradisjonelt vært å legitimere den bestående orden, men etterhvert var det mange som reagerte på den urett og vold som preget mange av de bestående regimene – det kunne ikke være riktig å forsvare eller la være å ta stilling til slikt. Blant annet Marias lovsang – *Magnificat* – sier: «Han [Gud] støtte herskere ned fra tronen og opphøyet de lave. Han mettet de sultne med gode gaver, men sendte de rike tomhendte fra seg». Dette er hentet fra Luk 1.52f, som daglig er en del av Kirkens tidebønner, og gjenfinnes også i Salme 107 og Jobs bok. Inspirasjon fant man også i andre bibeltekster, ikke minst fortellingen om israelfolkets slaveri under egypterne, som Herren frigjorde det fra.

JESUS STÅR PÅ DE SVAKES SIDE, hevdet frigjøringsteologene, mot makthaverne.

Frigjøringsteologien benyttet ofte marxistisk tankegods for å analysere samfunnet, særlig i den tidlige fasen; denne påvirkningen har imidlertid vært langt mindre fremtredende etterhvert. Men det er kanskje denne arven som i særlig grad gjør at Kirkens ledelse ser negativt på frigjøringsteologi.

Det har, som nevnt, vært en hovedtendens i den verdensomspennende Kirken at teologien skal være almen, universell og tidløs. Frigjøringsteologi, likesom øvrig kontekstuell teologi, legger vekt på at kirken må være nærværende i folks levende daglige liv. Det innebærer selvsagt at den i mange sammenhenger vil være skeptisk overfor denne rådende hovedtendensen ved at den ønsker å gå inn i de konkrete forhold og være en «kritisk refleksjon over praksis», som en av retningens mest kjente representanter, Gustavo Gutiérrez, har sagt. Teologien må se troen i en samfunnsmessig sammenheng, og frigjøringsteologene mener man må la de fattige få særlig oppmerksomhet.

FRIGJØRINGSTEOLOGIEN springer ut fra de latinamerikanske samfunns behov og særegenheter. Den chilenske presten Diego Irazabal sier at når man snakker om Gud, gjør ethvert samfunn det på bakgrunn av sin egen historiske bakgrunn. I Vesten har vi anvendt filosofien, og vi har også måttet forholde oss til sekulære videnskaper, og dessuten er den høyt oppdrevne spesialiseringen en moderne måte å tenke på hos oss. I utviklingslandene samstemmer derimot tenkningen mer med en hel rekke

videnskaper og åndelige retninger, og kristendom tenkes mer i retning av tjeneste for en ny menneskelighet. Man kan spørre seg om den vestlige spesialiserte tenkemåten hjelper oss til å forstå hele vår virkelighet i troens lys. Hvordan kan enkeltmenneskers bidrag passe inn i en plan for hele menneskehetens lykke? For troens øyne er det enkelte og det universelle kall til lykke inspirert av Gud. Irazabal hevder at den teologiske diskusjonen i altfor stor grad har vært ført på bakgrunn av det som gjennom lang tid har opptatt vestlig tanke. Men dermed krymper vi mangfoldigheten, utnytter vi naturen, tingliggjør vi menneskekroppen og benytter vi oss av et tosidig subjekt–objekt-forhold. Når den teologiske diskusjon blir tosidig, blir sjel og legeme motsetninger, blir læren forenklet til å frelse seg selv fra synden, og Gud blir et studieobjekt. Denne tosidighet er fjern fra Evangeliet og kan få en karakter som nærmer seg avgudsdyrkning, hevder han. Dette er jo spørsmål som begynner å bli viktige – eller skal vi si brennbare – også i vår del av verden?

DENNE TYPEN SPØRSMÅL er både frigjøringsteologi og andre former for samtidig teologi i Syd opptatt av, og de er viktige diskusjonsinnlegg også i vår del av verden. De nye teologiske tendensene som rører seg i disse landene, springer ut fra samfunnets periferi og er radikale både når det gjelder å ta stilling til viktig internasjonalt konfliktstoff og i troen på frigjøring fra synd.

Om frigjøringsteologien i hovedsak er et latinamerikansk fenomen, er det klart at den også har inspirert og har avleggere i andre deler av verden, som sydafrikanernes kamp mot apartheid, de kasteløse, undertrykte dalitenes kamp for sine rettigheter i India og andre tilsvarende bevegelser i den tredje verden.

Hvorfor har det kirkelige hierarki vært motstander av frigjøringsteologien og gitt flere av dens fremste talsmenn taleforbud? Er det på grunn av det marxistiske tankegodset som preget den i begynnelsen, men som ikke lenger har videre betydning? Er grunnen egentlig den vekt som legges på folket, slik at hierarkiet frykter for sin egen stilling? Tar ikke frigjøringsteologene opp en type spørsmål som også vår del av verden må ta på ramme alvor? For fattiges kamp mot undertrykkelse, mot institusjonell vold og undertrykkelse, vedrører ikke det også oss, som nyter godt av urettferdige strukturer og høster fordeler av overutnyttelse av mennesker og ressurser i andre deler av verden?

Fransiskanerpater Ronald Hölscher tilbake i Nederland etter 49 års tjeneste i Norge

Av Baby Johannessen

Før fr. Ronald reiste fra Norge, ble han behørig feiret og hedret både i sin menighet St.Hallvard og blant andre venner i Norge. Det vi her skal stoppe opp ved, er at han ble, og så vidt vites, fortsatt er den første og hittil eneste prest med fullverdig, betalende medlemskap i "Også vi er kirken – Norge" (forkortet: OVEK).

Fr. Ronald og intervjueren, har vært nære private venner siden begynnelsen av 1970-tallet, men tilhører ikke samme menighet. Nå holdes kontakten pr. telefon. Jeg fortalte ham selvsagt i sin tid om mitt initiativ til å få i stand en fornyelsesbevegelse her i landet også, men lite ante jeg da at han ville komme til å bli medlem.

Fr. Ronald tok imidlertid selv kontakt med sine trosfeller fra St.Hallvard menighet som etter hvert kom til å sitte i OVEK's styre, og meldte seg inn – og insisterte på, har jeg forstått – at han skulle betale kontingent på lik linje med legfolket.

Da noen i styret nå ønsket at vi i Nyhetsbrev skulle si noen ord om Fr.Ronald, tok jeg en telefon til Nederland, og spurte min gamle venn hva som egentlig hadde fått ham til å melde seg inn? Han stilte seg jo da lett til for hugg fra sine prestekolleger.

Ronald Hölscher svarte: - **Jeg var jo en av dem, som du selv, som opplevde den første tiden etter Det II Vatikankonsil i vårt bispedømme, da biskop Gran kom tilbake fra konsilet full av energi og iver etter å få satt Konsiltankene ut i livet. Det var en fantastisk tid for oss som**

deltok, med foredrag, egenskolering og ikke minst: vi fikk som noen av de første katolikker i verden konsildokumentene oversatt til vårt eget språk. Biskop Gran bidro til at vi som deltok den gang, fikk innsikt, og at vi merket vårvinden i Kirken. Det var en ny og god opplevelse. Så, etter en del år, ble entusiasmen likesom borte – årene gikk, vi ble gamle, mange av ildsjelene falt fra, flere av dem døde etter hvert. Innsikten om Konsilet blant vanlige katolikker ble borte, eller interessen dabbet simpelthen av. Selv savnet jeg at vi ikke lenger hadde fokus på Konsilet. Plutselig opprettes så "Også vi er kirken – Norge" med vektlegging av Det II Vatikankonsils fornyelser.

Jeg så på bevegelsen som et godt initiativ.

Ble du ikke redd da også mange prester gikk ut mot OVEK?

-Nei, jeg hadde arbeidet lenge nok i vårt katolske miljø i Norge til at jeg visste det mange prester med mindre erfaring her i landet ikke visste og derfor ikke så: nemlig at de som satte dette i gang, var gamle trofaste katolikker. Mange hadde lang innsats bak seg i våre menigheter, og noen hadde vært med under biskop Grans skoleringsopplegg like etter konsilet. Det virket ikke på meg som noen revoltbevegelse. Jeg merket meg også at det OVEK bygget på, var Det II Vatikankonsils bestemmelser, og en ny oppfølging av det. Det er jo det jeg også ønsker – å få Konsilets betydning inn i den katolske hverdag igjen – også for nye generasjoner katolikker.

Hvis du skulle si noe til dine prestekolleger om dette ditt medlemskap – hva ville du si da?

-Jeg skulle ønske at flere av våre prester i Norge ville bli interessert i dette, sammen med disse legfolks initiativ. Vi må ikke glemme det pionerarbeid som ble gjort av biskop Gran etter Konsilet og som gjorde oss til et katolsk foregangsland. Jeg håper flere prester vil forstå at OVEK på en måte bare vil føre videre den fornyelse i Kirken som Konsilets bestemmelser innebar.

Slik avslutter pater Ronald Hölscher sitt svar om hvorfor han meldte seg inn i "Også vi er kirken – Norge" og hilser hjem til alle kjente. Selv om han lengter tilbake til Norge, får han både besøk av og telefoner fra sine norske venner, og det gjør at han ikke føler seg så ensom i sin nye tilværelse. Og så sier fr. Ronald plutselig: - **Si til kassereren at han ikke må glemme å sende meg kontingentkravet. Jeg er jo fortsatt medlem.**

Gunnel Vallquist har ordet

Den kjente svenske katolske forfatterinnen har gitt tillatelse til at vi kan trykke to innlegg hun i sommer hadde i Svenska Dagbladet. Da det ville ha vært helligbrøde å oversette hennes manuskripter til norsk, gitt hennes glitrende penn, bringes artiklene her på svensk, som det må antas at alle våre lesere har et godt kjennskap til. Red.

Artikkel 10.juli 2007

"Påven förespråkar mer latin i mässan" - en lite kryptisk rubrik i söndagens SvD. Vad handlar det egentligen om?

1970, efter Andra Vatikankonciliet, fick katolska kyrkan en ny mässliturgi, som avlöste den så kallade tridentinska mässan från 1500-talet, samtidigt som man övergick från latin till folkspråk i liturgin. Samtidigt förbjöds varje användning av den dittills gängse mässliturgin. Det var ett olyckligt misstag.

Kyrkfolkets majoritet hälsade förvisso den nya mässan med glädje. En liten men mycket kraftfull minoritet opponerade sig emellertid, så starkt och ihållande att det till och med uppstod en schism; ärkebiskop Marcel Lefèbvre, följd av några hundra präster och ett oräknat antal lekmän, vägrade att anta den nya liturgin och ogillade även Andra Vatikankonciliet övriga förändringar. När Lefèbvre sedan utan tillstånd från Rom förrättade biskopsvigningar, blev han formellt bannlyst.

Men även inom kyrkan finns en "lojal opposition", som aldrig har upphört att kräva tillbaka rätten att använda den tridentinska mässan. Johannes Paulus II gav efter för detta tryck så långt att han tillät att mässan fick användas "vid särskilda tillfällen", men alltid med den lokala biskopens tillstånd. I Stockholms katolska domkyrka har den sålunda kunnat firas emellanåt.

I och med *Summorum Pontificum*, Benedictus XVI:s "Motu proprio", ett direkt och auktoritativt påvligt uttalande, kan nu varje katolsk präst, från och med den 14 september 2007, utan att fråga om lov vare sig hos biskopen eller i Vatikanen, själv bestämna om han vill fira den tridentinska mässan. Och finns det i en församling ett antal personer som önskar fira denna liturgi, "skall kyrkoherden gärna bevilja deras önskan", varför sådana mässor kan komma att ingå i den fasta gudstjänstordningen. Påven öppnar rentav för möjligheten att stifta särskilda församlingar som enbart följer den tridentinska ordningen. (En sådan församling existerar redan i Toulon i södra Frankrike.)

Man kan alltså säga att latinet återuppstår som liturgiskt språk. (I och för sig har det alltid varit tillåtet att fira den nya mässan på latin, fast det sällan torde ha förekommit.). Inte bara mässan, utan också de sakramentala riterna för äktenskapet, bikt, konfirmation och de sjukas smörjelse, får hädanefter firas enligt den tidigare, latinska ordningen.

Men det påvliga dekretet gäller inte i första hand språket, utan själva mässordningen, alltifrån den inledande "trappstegsbönen" med gudslängtsans Ps. 43: "att jag får komma till Guds altare, till Gud som är min glädje och fröjd", till avslutningen med Johannesprologen: "I begynnelsen var Ordet..." nyckelord för hur kyrkan skall styras, nämligen av påven och biskoparna tillsammans. Tiderna förändras, och påvarna med – eller mot

De nya bestämmelserna kommer inte att tas emot utan betänkligheter. Enligt föregående praxis skulle biskopen alltid försäkra sig om att ansökan om att få fira den tridentinska mässan åtföljdes av ett uttryckligt erkännande av Andra Vatikankonciliet och dess liturgi. Något sådant krav finns inte längre, vilket är mycket anmärkningsvärt. Lefèbvres uppror gällde ju inte bara den nya liturgin utan också deklarationen om religionsfrihet och konciliet i dess helhet.

I ett bifogat brev till alla biskopar förklarar påven att *Summorum Pontificum* tillkommit som ett försök att göra slut på Lefèbvre-schismen, som är ett plågsamt sår i kyrkans kropp och där kyrkan själv har sin andel i skulden. Påven försäkrar också att de nya reglerna ingalunda medför att biskopens auktoritet och ansvar för liturgin skulle förminska. Hans uppgift förblir att se till att allt går lugnt och värdigt till. Men i praktiken flyttas ju avgörandet från biskopen till den enskilde prästen.

Överhuvudtaget tycks biskopar få allt mindre att säga till om i den katolska kyrkan. Det var länge sedan man hörde talas om kollegialiteten, som var ett centralt begrepp i konciliet kyrkosyn och ett – dem.

Artikkel 17.juli 2007

Den 10 juli utfärdade Troskongregationen – Benedictus XVI:s tidigare fögderi – ett av påven uttryckligen godkänt dokument med svar på frågor beträffande den katolska kyrkans lära om Kyrkan. Man fruktar att denna inte skall vara tillräckligt klar för alla.

De första tre svaren inskräper att den katolska kyrkan, styrd av Petri efterträdare och biskoparna i kommunion med honom, är den enda kyrka som är fullt ut identisk med den som Jesus Kristus instiftade. De två sista svaren förklarar vilka "väsentliga grundläggande element" som fattas å ena sidan de ortodoxa östkyrkorna och å andra sidan de protestantiska kyrkorna för att kunna betecknas som Kristi kyrka på jorden. De ortodoxa kyrkorna är "riktiga" kyrkor fast ofullständiga; det är påven som fattas. De protestantiska är inte alls kyrkor, bara "kyrkliga gemenskaper"; dem fattas apostolisk succession och därmed giltiga sakrament. (Dopet är erkänt giltigt.)

Detta förkunnades senast år 2000 i ett dokument betitlat *Dominus Iesus*, som inte blev omtyckt i ekumeniska, även katolska, kretsar. Att det redan ansågs behöva upprepas gör ett närmast nervöst intryck. För den ekumeniska utvecklingen lär detta varken göra något från eller till; den går sin egen väg på andra nivåer och raskare än de officiella "dialogerna".

De ortodoxa kyrkorna tar säkert det katolska betyget med upphöjt lugn, eftersom de å sin sida är lika säkra om att vara den enda rätta kyrkan, som erkänner påvens primat men inte sättet det utövats de senaste tusen åren.

När det gäller protestanterna tog den högste ekumeniske företrädaren i Katolska kyrkan, kardinal Walter Kasper, chef för "det påvliga rådet för kristen enhet" till orda redan den 11 juli med en kommentar som låter ana en viss irritation. Han vill lugna protestanter som återigen blivit upprörda och sårade. Jag citerar från "katweb", en katolsk pressagentur:

"Det nya dokumentet säger ingenting nytt, ingen ny situation har inträtt; det finns ingen orsak att bli upprörd och ingen behöver känna sig kränkt. Dokumentet säger inte att de evangeliska kyrkorna inte är kyrkor; det säger att de inte är kyrkor på det sätt som den katolska kyrkan anser sig vara kyrka. Även den klen informerade kan inte undgå att se det självklara: de evangeliska kyrkorna ville naturligtvis inte alls vara kyrka i den katolska kyrkans mening; de var tvärtom angelägna om ett annat kyrko- och ämbetsbegrepp. Detta framgår också av ett aktuellt evangeliskt uttalande av samma typ som Troskongregationens, där man hävdar att den katolska kyrko- och ämbetsuppfattningen enligt evangelisk mening inte är den rätta.

De protestantiska kyrkorna är alltså, säger kardinalen, *kyrkor av en annan typ* (min kurs.). Troskongregationens text visar bara att vi inte brukar ordet kyrka i riktigt samma betydelse." Från Vatikanen har utgått två markerat konservativa påvliga uttalanden på tre dagar. Vilken slutsats kan man dra? Benedictus personliga anspråkslöshet och öppna sätt att möta människor är tydligen inte oförenligt med en auktoritär ämbetsutövning betingad av den oro för kyrkans framtid som han ofta uttrycker. Det är uppenbart att påven framför allt vill hålla kvar/locka tillbaka de mest konservativa elementen i kyrkan. Den progressiva delen av Guds Folk – termen hotar nästan att falla ur bruk - får allt mindre stöd och uppmuntran, dess teologer nagelfars och trakasseras.

Man kan oroa sig för den närmaste framtiden och det finns de som gör det, i högsta grad. Var och en kan i varje fall konstatera att dispyten eller tävlan om vem som skall vara den främste, en dispyt som Jesus avvisade, aldrig har avtagit. Vore det inte på tiden att apostlarnas efterträdare brydde sig om vad deras Herre har sagt om sådan inbördes tävlan. Hur som helst: påvar kommer och påvar går, men kyrkan består.

I serien med anmeldelser av kirkefornyelseslitteratur tar Baby Johannessen denne gang for seg den viktige boken *Teologenes revolt*, SILI , Uppsala ISBN 91-630-2162-5.

Teologenes revolt

Av Baby Johannessen

I 1991 kom den kjente spanske forfatter, redaktør og tillike jesuittpater Pedro Miguel Lamet's bok "La rebellion de los Teologos" ut på svensk under tittelen "Teologenes revolt" på bokforlaget SILI , Uppsala. Her vil jeg forsøke å gi en ørliten oversikt over hva denne boken inneholder – uten å ta for mye plass av Nyhetsbrev.

Det var nok teologene som først startet opp det fornyelsesarbeid som førte til Det Vatikankonsil. Alt det kan jeg ikke komme inn på her, men forfatteren har et godt grep om emnet. Det som er så fint med denne boken, er at forfatteren tar leserne på alvor, og tar med en kort omtale av selv de mest lærde blant pionerene. Slik kan selv den leser som ikke er så bevandret i emnet, få a-ha-opplevelser, og har man litt innsikt, kan man se tingene i et større perspektiv og sammenheng. Dessuten er det iblant ganske spennende lesning! I hvert fall for den leser som har litt innsikt i den kirkelige strid gjennom forrige århundre. Vi møter alle de kjente og toneangivende teologer, vi hører om Konsilet, som gjennomgås på en meget god måte, med fine iakttakelser, og vi hører om noen av pavene i det 20. århundre. Mange gode observasjoner der!

Frigjøringssteologenes opprør i Latinamerika blir grundig gjennomgått, både hva deres handlinger og ikke minst deres teologi, inneholdt. Vi hører om forfølgelser, omplasseringer og avsettelse av de mange nå verden kjente frigjøringssteologer. Og vi hører om hvem som var bakstreverske. I menneskerettighetenes navn har den katolske kirke mange martyrer allerede. Både vanlige prester, biskoper og legfolk. Vi får også et ganske bredt innsyn i teologenes revolt mot stivsinnet i hierarkiet. Det redegjøres også grundig for legfolkets plass, og de mange kirkelige restriksjoner som rammer dem. Spørsmål som marginalisering, diskriminering m.v., blir ryddig fremstilt.

Med sin bok om "Teologenes revolt" beveget Pedro Miguel Lamet seg inn i de modige teologenes broderskap; også han fikk føle "piskene" fra Vatikanets hierarki for det. Det er ikke alle gitt å skrive en seriøs bok om et vanskelig emne, slik at folk uten innsikt i store deler av materien kan få et stort utbytte av lesningen. Boken egner seg også som "oppslagsbok" for spesielt interesserte, fordi den er så ryddig redigert. (Det har jeg selv erfart.) Her er det både jesuittpateren og redaktøren/journalisten i samme person som har fått boltre seg, og resultatet er utrolig interessant lesning.

En advarsel må jeg allikevel gi: til dem som helst vil ha tingene oppbyggelig i fromhets betydning, har boken lite å gi. Til dem som søker bakgrunnsviden for sin reformholdning, er den en "gullgrube". Jeg har villet gjøre oppmerksom på denne nyttige boken her, fordi emnet for høstens seminar nettopp er frigjøringssteologien.

Interessant statistikk fra USA om diskriminering av kvinnene i katolske bispedømmer

Urettferdigheten mot kvinnene i den katolske kirke i USA er belyst i en vitenskapelig undersøkelse. Undersøkelsen, som er den første i sitt slag, tar for seg forholdene i 23 av nasjonens 146 romersk-katolske bispedømmer og erkebispedømmer. Kvinnene er synbare som medhjelpere under messene, som tekstlesere og ministranter. Det er bak de lukkede dører kvinnene står overfor de største barrierer, som går på katolsk opplæring, arbeid i bispedømmenes rådgivende organer og stillings/arbeidsmuligheter.

Ut fra undersøkelsen blir de katolske biskoper i USA oppfordret til å sette seg inn i denne ulikhet og å gå mer aktivt inn for å fremme kvinnes muligheter for kvalifisert medarbeiderskap i bispedømmene. Her i Nyhetsbrev tillater ikke plassen at det gjøres detaljert rede for resultatene i undersøkelsen. Det må spesielt interesserte eventuelt selv finne frem til ved å få tak i undersøkelsen. (Kontakt Women's Justice Coalition over www.womenjusticecoalition.org og be om Report Card – Representation of Women in U.S. Roman Catholic Dioceses.)

Her skal det bare vises til forskernes sammenfattende hovedkonklusjoner, slik deres egen gradering er. I vårt korte referat her tas da først og fremst med det som i undersøkelsen betegnes som uakseptabelt. Ved bispedømmenes presteseminarer er skoleringen om det bibelske og teologiske fundament for kvinnes likeverd og deres rolle i kirkens historie, uakseptabel. Prosentandelen av kvinner som underviser ved presteseminarene, er for lav og uakseptabel. Skolering i kvinnes historie må inkluderes meget tydeligere innenfor bispedømmenes forskjellige skoleverk – fra første klasse i barneskolen til avsluttet videregående skole. Nå er den mangelen uakseptabel.

Når det gjelder representasjon i valgte pastorale råd i bispedømmene, må utvelgelsesmetodene endres, slik at flere

kvinner kommer med. Her ønsker man en diskusjon om fordelingen mellom valgte og utpekte rådsmedlemmer. Det gjelder spesielt i utvalg som tar seg av bispedømmenes finanser. Her trengs det forbedring, hvor flere kvinner må komme med. Noe man også ønsker forbedret, er bispedømmeavdelinger som tar seg spesielt av kvinnes anliggender. Dertil ønskes flere kvinnelige ledere ved de forskjellige bispedømmers eksisterende kontorer. Man etterlyser også bispedømmekontorer for megling og voldgift ved alvorlige konflikter i menigheter eller andre grupper. Det ser av undersøkelsens konklusjon ut til at meglingsordningen for de ansatte anses for god i bispedømmene.

Rapporten er meget interessant for spesielt interesserte i emnet og bør studeres nøye. Den kan gi gode tips til våre egne bispedømmer her i landet og i verden for øvrig.

Ref. ved Nyhetsbrevs redaktør, Ba-Jo

EN BENYTTET KAPASITET: Den tyske visjonære Hildegard av Bingen (1098-1179) var en mektig kvinne som fungerte som rådgiver for både paver og statsmenn, keisere og andre av samtidens viktige personer. Hun grunnla to kommuniteter, komponerte dessuten musikk, poesi, dramatikk og skrev medisinske og naturvitenskapelige verk.

LESERBREV

Når lydighet ikke lenger er en dyd

I slutten av juni sendte Kongregasjonen for Troslære ut et dokument hvor det blir slått fast at protestantiske kirker ikke kan kalles "kirke" i ordets rette forstand fordi de har en annen forståelse av nattverden enn den katolske kirken og ikke har praktisert den apostoliske suksisjon. Reaksjonen kom raskt. Den evangeliske kirke i Tyskland har kalt dokumentet fornærmende, og en økumenisk provokasjon.

Generalsekretæren i verdensalliansen av reformerte kirker spør om hvor serøst den katolske kirke tar dialogen med andre kirkesamfunn. Vår egen biskop Bernt Eidsvåg sier, forsiktig, han ville uttrykt seg noe annerledes dersom han skulle si noe om temaet.

Da jeg ble opptatt i Kirken for mange år siden hadde katolske prester så vidt fått lov å be sammen med protestanter – for noen år siden ba Paven sammen med buddhister og muslimer. Det går litt framover, med varsomme små skritt... men de mer utålmodige begynner å bli trette av en dialog som kryper på buken for å nå et høyt mål. Noen av oss tviler på teologenes sommel.

Noen av oss mener at OGSÅ VI ER KIRKEN, og at vi kan ta de viktige avgjørelsene selv. Lydighet er aldeles ikke alltid en dyd. Mener vi noe med å kalle andre kristne for brødre og søstre skjønner jeg ikke hvorfor vi ikke kan gå til bords og til alter sammen med dem. Det må være helt opp til en selv, som en helt naturlig demonstrasjon av utålmodighet. Det er nettopp utålmodighet og ulydighetskampanjer som til alle tider har ristet oss litt fremover.

Vennlig hilsen Per Bang, 13.07.07

NYTT FRA SØSTERORGANISASJONER I UTLANDET

Ved redaktøren, Ba-Jo.

Østerrike:

Møte med nuntien

Det var i Østerrike det hele startet. Nå er "Wir sind Kirche" verdensospennende. Mange kloke hoder har etter hvert kommet med i reformbevegelsen. Hva skjer så nå i Østerrike?

I begynnelsen av august 2007 hadde "Wir sind Kirche" et møte med nuntien til Østerrike. Da nuntien ble spurt om hva han hadde hørt om "Wir sind Kirche", svarte han at "dere er kirke". "Wir sind Kirche"-representantene fortalte da om sine møter med biskopene og kardinalen og sin misnøye med at de møtene verken ble meningsfylte eller systematiske. "Wir sind Kirche" ønsket en samtale som var forpliktende og at kirkeledelsen satte en person eller flere til å ta seg av kontakten. Nuntien lovet å underrette Paven om dette og å ta det opp med kardinal Schönborn i Wien. Videre ville nuntien viderebringe et brev til Troskongregasjonen i Roma og være behjelpelig med at det kom i stand et møte mellom partene. Nuntien oppfordret "Wir sind Kirche" til å være tålmodige. "Wir sind Kirche"-representantene sier at møtet fant sted i en god atmosfære og at de følte en viss lettelse etter møtet. Så nå avventer de hvilket faktisk resultat det avstedkommer.

Fikk ikke møte Paven

"Wir sind Kirche" i Østerrike beklager at de ikke fikk anledning til å samtale med pave Benedict XVI, da Paven nylig besøkte landet. De har derfor satt i gang en postkortaksjon med åpne brev til Paven, hvor de fremhever at de også ønsker å bli hørt i kirkelige anliggender. "Wir sind Kirche" fikk stor mediedekning under Pavens besøk, noe som ergret den østerrikske kirkeledelsen. Nå krever den østerrikske "Wir sind Kirche" at det arrangeres et regionalkonsil eller en østerriksk synode, hvor alle katolske grupper får med sin andel representanter.

Opphevelse av prestesølibat

"Wir sind Kirche" støtter et arbeid for å få opphevet sølibatet for katolske prester. Her slutter de seg til de biskoper og kirkehistorikere som har analysert de mange overgrepssaker fra presters side, som Kirkens fortsatt sliter med.

Brasil:

Reformer etterlyst

Under og etter pave Benedict XVI's besøk i Brasil kom det mange ytringer fra reformkatolikker om den manglende forståelse Paven ga uttrykk for når det gjaldt spesielt de problemer Brasils katolikker står overfor. De mener Paven forsømte sin mulighet for å rette opp en del ting. Indignasjonen gjelder den voksende Roma-sentralisering av Kirken i Brasil; intet konstruktivt initiativ kom for å få fremmet en nødvendig økumenisk dialog og endelig: det triste faktum at det ikke ble satt søkelys på de seksuelle overgrep fra presters og andre kirkeansattes overgrep mot kvinner og barn. En k vinnelig teolog ved et av universitetene, som skrev bok om emnet, har i ettertid fått store vanskeligheter med Kirken. Man etterlyste Kirkens dialog med kvinnene og en bedre forståelse av de homofiles situasjon.

Nederland:

Dominikanerne i hardt vær

De nederlandske dominikanere hadde tenkt at de skulle få i stand studiedager om temaet "Kirke og embete". Der ville de ta opp en del vitale spørsmål, bl.a. forholdene i menighetene. De ønsket mer formell deltagelse fra legfolkets side under messens liturgi, ut fra bestemmelsene fra DCet II.Vatikankonsil. Ikke minst på grunn av den rådende prestemangel. Etter at de nederlandske biskoper hadde konsultert Roma og meddelte dominikanerne om at "tiltaket var i fullstendig strid med troen i Den romersk katolske kirke", droppet dominikanerne hele saken. Biskopene hadde tydeligvis latt seg avlede av enkelte mediers fremleggelse av saken som bare kunne tolkes dit hen at de nederlandske dominikanere stilte spørsmål ved selve presteembetet. Det dominikanerne hadde villet, var å finne løsninger for gudstjenestene, i den nødssituasjon som nå rådet, med stor prestemangel.

Mange i Nederland har støttet dominikanerne med brev og hilsener, men de fleste er anonyme. Nederlandske katolikker var simpelthen blitt redde for kirkeledelsens represalier.

Tyskland:

Teologer ønsker endringer

På vårparten kunne "Wir sind Kirche" i Tyskland opplyse at en rekke anerkjente teologer i Tyskland og Østerrike reagerte i full offentlighet mot Troskongregasjonens kritikk og sensur av en kjent katolsk teologs (Sobrin) bok. Til sammen krevde 88 velkjente katolske professorer en "intelligent fornyelse" av den romerske troskongregasjon. "Wir sind Kirche" hilser initiativet velkommen og mener det var på tide med en slik reaksjon.

Felleskommunion etterlyses

På vårparten uttalte "Wir sind Kirche" seg også sterkt mot de tyske biskopers harde restriksjoner mot felleskommunion mellom katolske og evangeliske kristne under et stort felleskirkelig arrangement. "Wir sind Kirche" spør om ikke dette går ut over de kristnes troverdighet? Hvem kan bestemme hvem Jesus Kristus innbyr til sitt eukaristiske måltid? "Wir sind Kirche" henviste til det felles dokumentet fra kirkene i Tyskland som kom i 2003 – "Charta ecumenica" – og mente at det også forplikter den romersk-katolske kirke, og oppfordrer katolikker ved senere økumeniske samlinger å følge sin egen samvittighet.

Behandling av overgrepssaker

I en egen pressemelding nå i høst ber "Wir sind Kirche" om at biskopene må bli mer konsekvente i sin behandling av saker som gjelder håndteringen av geistliges og andre kirkelig ansattes overgrep mot barn og ungdom. Man må nå for alvor ta i bruk de retningslinjer som for fem år siden ble vedtatt og som gjelder for den katolske kirke i Tyskland. Man krever også uavhengige rådgivningsorganer og nødtelefoner for de rammede barn og unge. Dette spørsmålet er blitt aktuelt igjen å påpeke, fordi tilfeller av overgrep i et bestemt bispedømme i Tyskland ikke synes ha blitt tatt alvorlig nok av bispekollegiet. Men det sies også at en del av ansvaret ligger i Vatikanet, ettersom Troskongregasjonen i 2001 fikk seg overdratt hovedansvaret for den kirkerettslige ledelse av overgrepssakene.

RETURADRESSE:
Også vi er Kirken, c/o Torstein Seim,
Vidars gt. 10 c, 0452 OSLO

Grupper og lokallag i Også vi er Kirken

Enkelte har henvendt seg og spurt om det er mulig å opprette grupper/studiegrupper/lokallag i Også vi er kirken – Norge. Det er det selvsagt! For å lodde interessen send navn, tlf. til : medlemsservive@ogsavierkirken.no og fortell hva du er interessert i å samtale om, så får vi se hva vi kan få til. Du kan også sende SMS til Torstein Seim, tlf. 99 69 56 10 eller bare ringe.

**Vi sees på
årsmøte og
seminar 24.
november**

www.ogsavierkirken.no